

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio xij. De maledictione,

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

autem Deum suo quoque gradu, & ordine, competit etiam hominibus qui imperios suos mouent subditos ad aliquid exequendum, ad quem exprimendum affectum instituta sunt verba imperatiui modi. Tertio demum modo dicere expressio quaedam est affectus id desiderantis quod verbo exprimitur, cui quidem affectus verbum inferuit operatiui modi. Et hic proprie modis vulgo appellat maledictio aut benedictio, puta boni malivè imprecario. Ex quo fit, quod dicere de his duobus postremis modis, velletque id, quod dicitur secundum bonitatem & malitiam, se consequuntur, nempe ut qualis bonitas aut malitia later in voluntate dicentis, talis deprimatur in dicto. His ergo praehabitis in prima conclusio. Imperare ut alij malum fiat, optareque aut imprecari malum quatenus malum illi est, nempe quasi illud propositio suo intendens peccatum est genere suo mortale. Conclusio manifesta est. Nam malum alicuius el exhibere vel optare charitati appetitè repugnat. Secunda conclusio. Malum sic imperare, optare, aut imprecari ut ratio nem induit boni, licitum est & quandoque necessarium officium. Probat. Nonnunquam malum peculiaris personae ut medium concipitur ad assequutionem boni, nam licet malum per se non sit necessarium medium boni finis, malitia tamen hominum accidere potest vsi conducens taliter go. casu sit voluntas eiusmodi finis bona est, & ita imperatio & imprecatio illius mediij, licet sit personae incommo- dum.

Quapropter tunc eiusmodi affectio non est per se proprie maledictio, sed accidentaria, quia tunc non per se malum intenditur, sed bonum, quemadmodum mors quam qui seipsum defendebat, intulit.

Tertia conclusio. Imperium huiusmodi & imprecatio mali bifariam potest rationem boni inducere. Vno modo quia rationem habet iustitiae quemadmodum Deus ac subinde humanus iudex licitè malefactorum maledicit, supplicio eum adiudicando, quemadmodum, & sancta ipsa ecclesia dum anathemate rebelles percellit, iure & merito maledicit. Atque hac ratione & propheta saepe maledicunt, male peccatoribus imprecantes, diuina sese accom- modantes voluntati, ut est illud. Confundantur superbi, quia iniuste iniquitatem fecerunt in me ac totus Psalm. 108. Con-

situe super eum peccatorem & diabolus flet a dextris eius & Psal. 100. In matutino interficiebam omnes peccatores terrae, ut disperirent de ciuitate domini omnes operantes iniquitatem, tametsi eiusmodi imprecationes nonnunquam vim habeant prophetiarum pronunciarionum. Secundo modo contingit malum alicui imprecari sub ratione vtilis qua vrique ratione licet ei imprecari, qui moribus corruptus est aggritudinem aliquam, aut aliam calamitatem, qua salubriter castigatus cunctis resurgat. Circa has igitur conclusiones, d ipsum recolendum est, quod supra de ajs verborum iniurijs adnotauimus, nempe adiudicandum maledictionis culpam, perpendendum esse animi propositum. Quapropter cum parentes filijs maledicunt nullum in eis habentes mali desiderium, nunquam est peccatum mortale, quantum consuetudo profecto pessima est, & hominibus infimae classis peculiaris, neque ad correctionem quidquam conferens praeterquam quod ipse maledicenti impenus sepe itam in odium concitat, atque animum mutat, ut quidquid malorum imprecatur, ferè illis optent. Ad haec demum diabolus appellatio, qui illum cui malum dicitur, importet, vix a mortali peccato excusari potest. Est enim blasphemiae genus & scandalum, semper tamen mortem alicui imprecari. Neque vero quod maledicentem postenominam maledictionem dicitur penitent in dicitum est non praecessisse consensum adeo culpam, sed duntaxat est signum impetum illum non tam ex habitu quam ex passione emanasse. Leuius autem maledictiones plurimum sunt venialia peccata. A tunc (ut artic. proximo de usuratione dicebamus) ex maledictionis obiecto, peccatum ipsum speciem trahit. Qui enim imperat imprecaturque homicidium, homicida reputatur, & qui imperat futurum, futurum non autem qui imprecatur ut ab alio qui suis spoliatur numis. Hoc autem adnotandum est discrimen inter maledictionem sub forma imperandi, atque alteram imprecatoriam. Qui enim imprecationis tenori maledicit, si nullam habeat malum intentionem neque scandalum de, nullam committit culpam, qui vero ut malum fiat, imperat, licet nihil habeat sinistrae intentionis sed fiste id faciat, potest incautus causam damni dare, atque

Prima
conclu.

Secunda
conclu.
Probó.

Tertia
conclu.

atque adeo tantum committere peccati
quanta fuit cautela negligentia. Vt si quis
famulis præcipiat vt nudis gladijs quen-
quam terrefaciant ex quo aliquid lætionis
aut incommodi subsequatur. Sed quia
scandali meminimus, illud maxime datur
ratione personæ maledicentis, prælati e-
nim aut quævis grauis persona vix sine
scandalo potest male subditis præcari.
Quod autem filij parentibus, aut inferio-
res superioribus maledicant, id quidem
neque per se cum licet. Eset enim non mo-
do scandalum, sed contumelia genus, tan-
ta est reuerentia, quæ illis debetur. Con-
tra tertiam demum conclusionem existit
argumentum, quod personæ priuata
non liceat optare alicui malum, tanquam
medum ad assequutionem boni, quo-
niam quod facere non licet, nemo videtur
optare alicui posse, nemini autem priuata
personæ licet illi qui corruptis est moribus
dammum dare vt emendetur, ergo neque
illud licet ei optare. Respondetur autem
peremptoria priori præmissa. Nam quamuis
mihi non liceat malum alteri inferre, quia
non sum minister iustitiæ, licet tamen mi-
hi optare vt Dei permisso (penes quem
summa potestas est) aut publica auctori-
tate, malum ei obtingat, quo flagello respic-
scar. Neque vero solum ob spirituale bo-
num optare vitioso possumus temporale
malum, verum & ad cauendum aliud tem-
porale peius. Enim vero optare possumus
dilapidationi suorum bonorum temporale
aliquid incommodum, ne ludo ac lusibus
illa decoquar. Quin etiam & mortem alicui
optare possumus, licet nobis constet
viam perditionis ingressum ire, vt nostræ
reipublice mala caueantur, paxque & tran-
quillitas contingat. Potest enim quisque
Turcæ mortem, & clades omnes impreca-
ri, vt ab eius tyrannide liberemur. Quin
vero & Christianis hostibus qui nos inu-
sitate persequuntur, quando alia non patui-
set via, licitum est id ipsum optare.
Ad primum igitur argumentum respõ-
detur, sacris illis testimonijs hoc solum cõ-
tineri, quod malum, quatenus malum est,
nemini licet imprecari, ac perinde ad secũ-
dum respondetur, quod qui malum alicui
bono fine & proposito imprecatur, non il-
li malum simpliciter optat, sed bonum.
Ad tertium respondetur, quod dia-
bolam quantum ad eius naturam maledi-

ces non licet, quippe quæ Dei signifi-
catum est. Tamen propter eius culpam id li-
citur, secundum illud Job. 3. Maledi-
cant ei qui maledicunt diei. Sensus au-
tem citate auctoritatis Eccl. 2. est quod cum
impus diabolo propter eius culpam ma-
ledicit, seipsum simili ratione iudicat ma-
ledictione dignum.
Ad illud autem postremo argumento
inductum respondetur, quod ille Balaam
merito reuebat populo Israelitico ma-
ledicere, quippe cui constabat eidem popu-
lo Deum benedicere. Secus autem res
habet de peccatoribus quorum culpas, læ-
cet eorum corda non inspiciamus, exter-
nis signis atque documentis perpendi-
mus, & ideo illis possumus in rem suam
maledicere.

Ad po-
stremũ
argum.

ARTICVLVS II.

*Utrum creatura etiam irrationali ma-
ledicere licet.*

Superiori articulo, quo de maledictio-
nis quæ in hominem iactantur de-
finitum est, alterum de irrationali creatu-
ra subiungitur. Arguitur enim quod non
liceat illam maledicere. Maledictio nam-
que aut in penam licet, aut ad emendam
culpam, creatura autem irrationalis neque
culpæ est capax, neque vero penæ, im-
mo nihil in creatura irrationali est nisi na-
tura quæ Dei opificium est, eiusque insti-
tuto appulsuque agitur, quare qui ei ma-
ledicit, in Deum respicit iniuriam. In
contrarium est quod dominus, vt Matth.
20. narratur, siculneæ maledixit. Et Iob
diei natali suo, vt eius habet historia ca-
pit. 3.
Ad quæstionem quatuor conclusioni-
bus respondetur. Prima, quæ cæterarum
est fundamentum, Benedictio ac maledi-
ctio per se proprie in solam potest conij-
ci rationalem, aut intellectualem creatu-
ram. Probat. Benedictio & maledictio
in causâ tantum rem competit cui bonũ
ac malum ad felicitatem seu infelicitatem
pertinens contingere potest, id au-
tem soli creaturæ spirituali aut homini cõ-
gruit.

Arg. par-
tis nega-
tiuæ.

Prima
conclu.
Probat.

Nam brutę animantes quę suarum actionum dominium non habent (vt lib. 4. qu. 1. demonstrabamus) neque felicitatis & apaces sunt proprie aut iustitię, neque infelicitatis, & iniurię. Consistit enim felicitas in assequutione vltimi finis quem creaturas per suas actiones intendit, irrationales autem atque inanimię creature nec fines agnoscunt, neque illuc quidpiam referunt, neque ideo ius proprie ad rem aliquam per se habent, sed quidquid sunt, homines sunt. Maior autem dubitatio est de priorę præmissa. Nam etsi irrationalibus creaturis neque bonum neque malum accidat ad felicitatem pertinentem suam, famefcunt tamen, infirmantur, & moriuntur, quę quidem mala possumus eis imprecari, atque adeo eis maledicere. Ad hoc verum tamen responderetur, bona aut mala quę per benedictionem, aut maledictionem imprecamur, non esse illius generis quę mere sunt naturalia & generalia Dei concursu lignis, ac faxis contingunt: sed quę sub speciali providentia Dei ad humanam felicitatem referuntur: hoc enim imprecatio optatiui modi designant. Hinc ergo gradus sit ad conclusionem secundam, Benedicere ac maledicere irrationalibus creaturis, contingit in ordine ad hominem propter quem create sunt, ita vt earum maledictio aut benedictio in hominem ipsum refundatur. Probatio est quod earum bonum & malum ad nostram felicitatem & infelicitatem referuntur. Tribus autem præcipue modis relatio eiusmodi consideratur. Primo quidem, per modum subuentionis, quatenus scilicet eorum seruitio ad iumenta quę vitimur. Et ideo qui agris sterilitate imprecaretur, hominibus faceret iniuriam, quibus aut fructus ferunt, & qui armentis aut pecoribus operaret mortem, domino damnum illud operaret. Quare, & in penam delictorum nostrorum sterilitates acciderent, & iumentorum pestes. Atque hac ratione dominus Genes. 3. maledixit, dum ait, Maledicta terra in opere tuo, vt scilicet sudore vultus sui victum quaritans pennis sue culpę lucraret. Et e converso Deuteronomio. 28. eadem benedixit, vbi ait, benedicta horrea tua, & subinde maledixit dicens. Maledictum horreum tuum. Secundo modo irrationalis creatura homini per modum: si-

gnificationis inferuit. Qua ratione Dominus maledixit ficulneam in significationem Iudaicę sterilitatis. Tertio denique modo eadem irrationalis creatura ad nos per modum continentis referuntur, vt tempus, & locus. Atque hac ratione Iob maledixit diei natiuitatis suę. Non quidem male hominibus precando, vt ille facit quis aeris inclementiam in frugum detrimentum desiderat. Peccaret enim tunc, cum tamen Iob 1. legatur quod in omnibus illis non peccauit. Et capit 2. commouit Deus Sathanam ne animam illius tangeret, sed maledixit illi diei propter amorem potius humani generis, ac potissimum Dei. Nempe propter culpam originalem quam sui conceptione contraxit, & propter calamitates a quę ærumnas inde humano generi accrescentes. Atque ad hunc modum reducit maledictio Davidis 2. Reg. 1. qua montibus Golboe male precatus est, nempe vbi clades Sauli & populi contigit. Tertia conclusio. Maledicere autem rebus irrationalibus, immo & demonibus, vt supra diximus, quatenus creature Dei sunt, blasphemia est. Quarta demum, Maledicere eidem secundum se consideratis, otiosum ac vanum est, ac subinde illicitum. Conclusio hæc ex prima manifeste colligitur. Ex his cordantissimus quisque colligere nouerit, quousque liceat tempestantes, ærumnam, & locustam aliaque id genus portenta maledicere. Absit enim iura sacrorum iurisio, quanta fieri inter aliquos rusticos fertur, nempe quod locusta & bruchus patrono illis ac procuratore, vt fertur, consignatis, in iudicium euocantur, & contestata hæc causa vtrinque agitur, ac demum anathematis censura exterminantur, quatenus res maiori ludibrio digna congregate Christianis potest, quam cum eiusmodi portentis ac vermiculis, & volucribus quę merito naturali instinctu aguntur seriores agere? Quod ergo in eiusmodi calamitatibus licet, id scitum est vt diuinum auxiliu aduersus daemones legitimis exorcismis imploremus, qui in vltione delictorum nostrorum permitti diuinitus solent, eiu modi incurtisibus ac turbidibus neque infestare. Atque hæc forte ratione licet terminos benedicere, quamuis hoc non sit adeo necessarium, sed satis est Deum pro fructuum prosperitate exorare. Benedicere autē campanas religionis habet prædictum.

Obiectio.

Solutio.

Secunda conclusio. Rõ con iustitiis.

sum, sicut benedicuntur calices, quamquã in his non negauerim quin possit nonnullam superstitionis nonnihil commisceri. Argumentorum ergo solutiones, per ea que dicta sunt, liquent.

ARTICVLVS IIIII.

Vtram maledictio, peccatum sit genere suo mortale idemque detractione peius.

Primo queritur de culpa maledicti-
genium grauitate, videtur enim nõ esse genere suo mortalis, tum quod August. in homilia de igne Purgatorij, inter leues culpas, & hanc commemorat, tũ quod malefacere peius est quam maledicere, & tamen non quicumque malefaciens mortaliter delinquit. Quod autem contrario grauius sit peccatum quam detra-
ctio, inde primum apparet, quod maledictio genus quoddam blasphemie, est vt habetur in glossa super illud canonice Iudæ. Quod cum Michael Archangelus cum diabolo disputans altercaberetur de Moyse corpore, non est ausus iudicium inferre blasphemie, blasphemia autem grauius peccatum est detractione. Adde quod maledictus suo imperio causa est mali qui autẽ detrahit solum id malum significat quod existit, peius autem est causam esse quam signum. In contrarium autem vtriusque patet est, quod nihil a regno excludit nisi mortale peccatum, a quo tamen maledictio excludit, secundum illud 1. ad Corinth. 6. Neque maledici neque rapaces regnum Dei possidebunt. Quod autem non adquer detractionis grauitatem ex eo constat, quod maledictio licita esse quandoque potest, detractio vero nunquam.

Ad questionem quatuor conclusionibus respondetur. Prima, maledictio secundum genus suum peccatum mortale est. Loquimur enim in proposito de maledictio-
ne illa, quæ fit intentione mali, nam quæ bono fit proposito non adducitur in questionem peccati. Probatur conclusio. Imperare malum alteri infligendum, sicuti & illud cuiusdam imprecari, aduersum est genere suo charitati, cuius ingenium est bona dilectis operare, occidit ergo hoc vitium maledicentis animum. Quo fit vt

tãto sit grauius quanto, & personam quod illi optare tenemur, aut malum quod illi optamus, perniciosius est ac nocentius. Vnde Leui. vigesimo. Qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur. Secunda conclusio. Potest nihilominus contingere vt maledictio sit veniale peccatum, vel propter exilitatem mali quod impre-
camur, vel propter defectum deliberationis: nempe vel quod ex leui motu, velle su, vel forte ex surreptione verbum ore labitur, verborum enim significatio, atque adeo culpa ex affectu potissimum pensanda est. Ex his id quod articulo 3. diximus, apertius fit, nempe maledictionis peccatum multiplicis esse speciei. Est enim perinde de illo ac de odio censendum, vnde si maledictio in genere fiat, nullo in specie explicato malo, vt si quis dicat maledictus a Deo, tunc committitur generale maledictionis delictum, si vero, vt dicebamus, mortem futuris alteri ex animo impre-
catus, homicidium mente commissisti.

Tertia conclusio: Maledictioque simplex exprimit desiderium, genere suo minoris est culpæ quam detractio. Probatur ex his quæ supra dicta sunt. Primum enim detractor, sicuti & contumeliator, malum culpæ disperdit obicitque aduersus, alterum, qui autem simplex est maledictor, nõ optat alteri nisi malum pœnæ, puta mortem, aut varias calamitates, aut forte culpam sub ratione pœnæ, culpa vero grauius malum est ac nocentius quam pœna, est ergo ac ratione detractio, ac subinde reliqua verborum peccata maledictione grauiora. Secundo & id confirmatur ex proferendi modo. Detractio enim & contumelia ac derisio est enunciatio assertio-
que mali, simplex vero maledictio (nil enĩ modo de imperio loquimur) non est nisi solum desiderium peior autem est enunciatio, & assertio quam desiderium, nam desiderans non statim desiderio suo causa est mali, sicuti qui enunciat causa est infamia: fit ergo detractio peior sit simplici maledictione. At tamen desiderium internum, mali malitia inficitur sui obiecti. Vnde Chryso. super Matth. Cum dixerit maledic ei, & domum euerte, & omnia petire fac, nihil ab homicida differs. Quarta conclusio. Maledictio quæ per modum imperij fit, cum rationem causæ habeat, potest esse detractione grauior, si modo imperij

Secunda conclusio.

Corrolium.

Rõ conclusio.

Confirmatio.

Chryso. Quarta conclusio.

nocti-

nocumentum inferat, quam sit fame de-
 nigratio. Fuit autem tunc leuior, dum le-
 uius damnum per ipsam detur. Hæc autē
 audienda sunt secundum id quod per se ad
 rationē horum vitiōrum attinet, possunt
 namque alia considerari accidentia, quib.
 prædicta vitia vel incrementum accipiāt,
 vel decrementum. Vnus tamen scrupulus
 reliquus sit circa tertiam conclusionē, qua
 dictum est simplicem maledictionem eo
 esse leuioris culpæ quam detractionem,
 quod non est causa mali. Arguitur enim
 contra. Maledictiones parentum filios esse
 sæpè solent efficaces, nam hac ratione sunt
 extimescende. Deus enim nonnunquam
 eiusmodi imprecationibus annuit, ac pos-
 sissimum sanctorum, vti de Helia legimus
 4. Reg. 1 quod ob suam maledictionem
 ignis de coelo cadens deuorauit vnum, ac

subinde alterum quinquaginarium. Et
 de Eliseo capit. 3, quod cum maledixisset
 pueris nomine Dei, egressi duonisi de sa-
 tu lacerauerunt quadraginta duos. Respon-
 detur primo quod dictum Diui Thom. in-
 telligitur de verbis exterioribus, illa enim
 non sunt perinde causa sicut verba detrac-
 tionis per quam proditur secretum pecca-
 tum alterius. Secundo intelligitur de ma-
 ledictione, quæ fit mala intentione, illas
 enim Deus non eo modo exaudit, quo ius-
 tas imprecationes parentum ac sanctorum.
 Ad primum igitur argumentum iam re-
 sponsum est. Et ad secundum respondetur,
 glossa illa intelligitur de maledictione qua
 creatura maledicitur, quatenus creatura
 est Dei. Et ad postremum, quod concludit
 maledictionem per modum imperij, peccatū
 rem esse detractionem.

Finis Libri quinti, de Iustitiā & iure.

Scrupu-
Jus.

Scrupu-
Jus.

Scrupu-
Jus.

Scrupu-
Jus.

Scrupu-
Jus.

Scrupu-
Jus.

Scrupu-
Jus.